

به نام آن که جان را فکرت آموخت

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
دانشکده پرستاری و مامایی

گروه آموزشی پرستاری سلامت جامعه و سالمندی شناسنامه درس *Course Syllabus*

شماره درس: ۵۰۰۵۴۸

عنوان درس: **مدیریت و رهبری در پرستاری سلامت جامعه**

نوع و تعداد واحد: یک واحد نظری (۱۷ ساعت)

دروس پیش نیاز یا همزمان: -

فراگیران (رشته، مقطع، ترم): کارشناسی ارشد پرستاری سلامت جامعه - ترم ۳

نیمسال تحصیلی: اول ۱۴۰۳-۰۴

مکان: کلاس ۲۷

زمان کلاس: چهارشنبه ها ساعت ۱۶-۱۴ ۸ هفته از اول مهر

زمان حضور در دفتر کار: طبق برنامه ماهانه پشت درب دفتر (اتاق ۱۵۵)

مسئول درس: دکتر پروانه خراسانی

Email: khorasanip@nm.mui.ac.ir

شماره تماس: ۳۷۹۲۷۵۸۸

اساتید درس: دکتر پروانه خراسانی

شرح درس:

دستیابی به سلامت جامعه و مراقبت با کیفیت، اثربخش و ایمن مبتنی بر جامعه از اولویت های اساسی پرستاری و نظام سلامت است. به همین دلیل در این درس مفاهیم سازمان و مدیریت، تئوری ها و نظریه های نوین مدیریت و رهبری در پرستاری سلامت جامعه، نظریه های نوین انگیزش و رفتار سازمانی، ارتباطات در پرستاری سلامت جامعه، دانش مربوط به سیاستگذاری و انواع برنامه ریزی، تمرکز و تمرکز زدایی در پرستاری سلامت جامعه، فرایند تصمیم گیری و حل مسئله، مدیریت و بهبود کیفیت جامع و مدیریت استراتژیک نظام سلامت در پرستاری سلامت جامعه، سیستم های اطلاعات مدیریت و مدیریت اطلاعات بهداشتی در نظام سلامت، نظارت، کنترل و ارزشیابی، مدل های مدیریت بیماری و وضعیت های مزمن، مدیریت بحران و بلایا مورد بحث قرار می گیرد.

هدف کلی:

آشنایی دانشجویان با مفاهیم و مهارت های مدیریت و رهبری در حوزه پرستاری سلامت جامعه به گونه ای که در عمل قادر به اداره موثر سازمان های مختلف موجود در نظام سلامت باشند

اهداف رفتاری:

از دانشجویان انتظار می رود طی این دوره بتوانند:

۱. مفاهیم کاربردی در سازمان و مدیریت (تعریف سازماندهی، ساختار و چارت سازمانی، رسمیت، تمرکز، انواع تقسیم کار و سازماندهی در سازمانها، سازماندهی و انواع خدمات نقشها و جایگاه های ارائه خدمت پرستاران) را تعریف نمایند.
۲. مفاهیم کاربردی تئوری ها و نظریه های نوین مدیریت و رهبری، انگیزش و رفتار سازمانی در پرستاری سلامت جامعه را توضیح دهند.
۳. سطوح، کانالها و انواع ارتباطات سازمانی رسمی و غیررسمی و کاربرد آن برای ارتباط با جامعه و نظام سلامت در پرستاری سلامت جامعه را تشریح نمایند.

۴. درباره اصول و روشهای سیاستگذاری و مباحث تمرکز و تمرکز زدایی در پرستاری سلامت جامعه بحث کنند.
۵. فرایند و انواع برنامه ریزی در مدیریت سلامت جامعه را توضیح داده و اجزای یک نمونه برنامه عملیاتی یا مقاله مرتبط با تدوین برنامه سلامت جامعه را در کلاس مورد بحث قرار دهند.
۶. فرایند تصمیم گیری و حل مسئله در اولویت ها و مشکلات بهداشتی جامعه را تحلیل و موشکافی نمایند.
۷. اجزای برنامه ریزی و مدیریت استراتژیک نظام سلامت و فرایند مدیریت کیفیت جامع در پرستاری سلامت جامعه را توصیف نماید.
۸. سیستم های اطلاعات مدیریت و مدیریت اطلاعات بهداشتی موجود در نظام سلامت کشورمان را با ویژگی ها و عناصر استاندارد مقایسه نماید
۹. چارچوبها و روشهای نظارت، کنترل و ارزشیابی در پرستاری سلامت جامعه را نام ببرند
۱۰. درمورد چرخه مدیریت بحران و بلایای طبیعی در جامعه و نقش پرستار توضیح دهند.
۱۱. با در نظر گرفتن تمایزات هر یک از مفاهیم و مدل‌های مدیریت بیماری و وضعیت های مزمن هر یک از دانشجویان به راهنمایی استاد به ترتیب یکی از مفاهیم ۱- مدیریت کیفیت در خدمات مراقبت سلامت جامعه *Managing quality* ۲- *in community health care services* مدیریت مراقبت *Care management and Case management* ۳- مدیریت مراقبت جامعه *Community Or Population care management* را با ترکیب عبارت "نقش ها و وظایف پرستار سلامت جامعه" و "چارچوب حرفه ای کار پرستار" سرچ نموده و در آخرین جلسه شفاهی پرزنت و در امتحان پایان ترم با درج منابع (حداقل یک کتاب و دو مقاله مرتبط) به صورت کتبی تحویل نمایند.

روش تدریس:

سخنرانی، بحث پرسش و پاسخ با آمادگی هر جلسه، به همراه *self-directed instruction* مطالعه دانشجویان و *Task based education* به روش کاوشگری تکلیف محول شده در بند ۱۱ اهداف رفتاری و

ابزار مورد نیاز تدریس:

وسایل سمعی و بصری از جمله پاور پوینت و تابلو، رایانه متصل به اینترنت و *digital library* و اینترنت *elib.mui.ac.ir*) جهت انجام تمرین و تحقیق)

وظایف فراگیران:

در تمامی جلسات حضور با آمادگی و مطالعه قبلی؛ پاسخگویی و ارائه متناسب با موضوع ارائه کتبی و شفاهی در زمان مقرر (از ابتدای ترم انتخاب عنوان و انجام کار با راهنمایی و هماهنگی استاد قبل از ارایه، جامعیت و جدیت در جمع آوری مطالب و تدوین با استفاده از منابع کتابخانه ای و میدانی، درج منابع در داخل و انتهای متن به سبک رفرنس نویسی هاروارد و مشخص نمودن منابع مصاحبه/مشاهده در صورت لزوم)

قوانین و مقررات کلاس (در جلسات حضوری، آفلاین و جلسات آنلاین):

- در صورت بروز تعطیلی غیرمترقبه در صورت ضرورت و طبق اعلام آموزش دانشکده، جلسات به شکل غیرحضوری آفلاین/آنلاین از لینک مربوطه با هماهنگی از طریق نماینده دانشجویان برگزار خواهد شد.
- آئین نامه رفتار و پوشش حرفه ای دانشجویان طبق شیوه نامه اجرائی موجود در سایت دانشکده پرستاری، قسمت معاونت آموزشی، اداره خدمات آموزشی، آیین نامه پوشش حرفه ای رعایت گردد.
- بر اساس مصوبه آئین نامه آموزشی نحوه برخورد با غیبت دانشجویان در کلاس به شرح زیر است.
- الف) غیبت در جلسات درس تا سقف مشخص شده در آئین نامه آموزشی مربوطه در صورتی مجاز خواهد بود و مشمول کسر نمره نخواهد گردید که با ارائه مدارک مستند و گواهی معتبر و تأیید شده و با تشخیص مدیر گروه مربوطه مجاز شناخته شود.
- ب) نحوه برخورد با غیبت غیر موجه دانشجو در کلاس درس در سقف کمتر از $\frac{4}{17}$ (چهار هفدهم) بشرح زیر می باشد:
  - یک ساعت غیبت غیرموجه قابل بخشش
  - یک جلسه معادل دو ساعت غیبت غیرموجه کسر ۱ نمره

- سه ساعت غیبت غیرموجه کسر ۲ نمره - دو جلسه (معادل چهار ساعت غیبت غیرموجه) کسر ۴ نمره
 ج) در خصوص نحوه برخورد با تعطیلی کلاس (غیر مجاز) که به صورت گروهی انجام می شود به ازای هر جلسه استاد می تواند تا سقف ۲ نمره کسر نماید. بدیهی است غیبت بیش از حد مجاز $\frac{4}{17}$ (چهار هفدهم) منجر به نمره صفر در درس خواهد بود و در صورت مجاز بودن غیبتها با ارائه مستندات و اخذ موافقت شورای آموزشی دانشکده، موجب حذف درس خواهد شد.

نحوه ارزشیابی دانشجو و بارم مربوط به هر ارزشیابی:

ردیف	فعالیت	تفکیک نمره از ۲۰
۱	ارزشیابی مستمر میان دوره: حضور به موقع با مطالعه و آمادگی قبلی هر جلسه مشارکت فعال در بحث کلاسی ۰/۵ نمره	۲ نمره
۲	بارگذاری منابع و مقالات (مرتبط با بند ۱۱ اهداف رفتاری) در سامانه نوید و ارائه گزارش شفاهی در موعد مقرر	۳ نمره
۳	تحویل متن کتبی تدوین شده مرتبط با هدف ۱۱ به عنوان یکی از سوالات Open book در امتحان پایان ترم	۳ نمره
۴	ارزشیابی پایان دوره : آزمون کتبی پایان ترم	۱۲ نمره
	جمع	۲۰

منابع اصلی:

- 1 Marquis, B. L., Hustone, C.J. **Leadership roles and management functions in nursing**. 6th Ed. Lippicott, Williams & Wilkins, USA
- 2 Sullivan, E.J., Decker, P, J. **Effective Leadership and Management in Nursing**. 6th Ed. Pearson Education International. 2116 or later.
3. Swansburg, R.J., Swansburg, R.C. **Introduction to Management and Leadership for Nurse Administrators**. 6th Ed. Jones and Bartlett Publishers, USA. 2016 or later.
- 4 Huber DL, Lindell Joseph M (2022) Leadership and nursing care management
https://www.google.com/books/edition/Leadership_and_Nursing_Care_Management_E/jiIvEAAAQBAJ?hl=fa&gbpv=1&dq=8.%09Huber+D,+Leadership+and+nursing+care+management&pg=PA110&printsec=frontcover
5. رضاییان علی ، مدیریت رفتار سازمانی ناشر: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها
6. Mason, J D. Gardner, B. Outlaw, M F. O’Grady, T. 2016. Policy and Politics in Nursing and Health Care. 17th edition. Elsevier

-سایر منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر:

- Mariner Tomy, **A Guide to nursing management and leadership**. 7th Ed. Mosby, USA.
 Yoder-wise- **Leading and managing in nursing**. 5th edition, Elsevier Mosby, 2014.
 Rider Ellis, J. **Managing and coordinating nursing care**. & Ellis JR, Hartley CL. **Nursing Today's in world Trends, Issues & Management**. 2th ed. Lippincott, 2012 Lippincott Williams & Wilkins. last edition
 Allender JA, Rector C & Warner KD (last ed). **Community health nursing: Promoting and protecting the public's health**. 7th ed., Lippincott Williams & Wilkins
 Stamler LL, Yiu L, Dosani et al (2020) **Community health nursing: A Canadian perspective**. 5th edition, Pearson Canada Inc.
 MacDonald SA Jakubec SL, Stanhope M & Lancaster J (2022). **Stanhope & Lancaster's Community Health Nursing in Canada**, 4th ed., Elsevier Inc
 Lundy KS & Janes Sh (2009) **Community Health Nursing: Caring for the Public's Health**, Jones and Bartlett's Publishers LLC

سایر مقالات و کتب دیجیتال، سایتهای تخصصی و منابع مرتبط با مدیریت و رهبری، بهبود کیفیت و مدیریت بیماری مزمن و نظام سلامت

شناسنامه این درس قابل دسترس در لینک دروس "گروه سلامت جامعه و سالمندی دانشکده" به آدرس www.nm.mui.ac.ir

جدول زمان بندی کلاس

عنوان درس: مدیریت و رهبری در پرستاری سلامت جامعه   **شماره درس:** ۵۰۰۵۴۸   **نیمسال:** اول ۱۴۰۳-۰۴

رشته تمصیلی: پرستاری سلامت جامعه   **فراگیران:** کارشناسی ارشد   **زمان:** چهارشنبه ها ۱۴-۱۴   **استاد:** دکتر پروانه فراسانی

جدول زمان بندی ارائه برنامه درس						
ردیف	تاریخ / ساعت	عنوان جلسه	نوع جلسه	فعالیت یادگیری	مدرس	منبع و فصل مورد مطالعه
۱	۱۴۰۳/۶/۲۷	معرفی طرح درس و تکالیف یادگیری سازمان و مدیریت پرستاری سلامت جامعه	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	گفتگو ☒ مطالعه منابع و مشارکت کلاسی	دکتر خراسانی	منبع ۱ فصول ۳-۲ منبع ۲ فصل ۴ منبع ۴ فصل ۱
۲	۱۴۰۳/۷/۳	تئوری ها و نظریه های نوین مدیریت و رهبری در پرستاری سلامت جامعه	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	گفتگو ☒ مطالعه منابع و مشارکت کلاسی	دکتر خراسانی	منبع ۱ فصل ۳- ۱ منبع ۴ فصول ۱ و ۱۱
۳	۱۴۰۳/۷/۱۰	نظریه های نوین انگیزش و رفتار سازمانی	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	گفتگو ☒ مطالعه منابع و مشارکت کلاسی	دکتر خراسانی	منبع ۱ فصل ۱۸ منبع ۵ فصل ۸
۴	۱۴۰۳/۷/۱۷	ارتباطات در پرستاری سلامت جامعه، دانش مربوط به سیاستگذاری سلامت جامعه، تمرکز و تمرکز زدایی در پرستاری سلامت جامعه	حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین ☐	گفتگو ☒ مطالعه منابع و مشارکت کلاسی	دکتر خراسانی	منبع ۴ فصول ۸ و ۱۳ منبع ۶ فصول ۷-۸ منبع ۱ فصول ۱۹-۲۱ منبع ۶ فصل .
۵	۱۴۰۳/۷/۲۴	انواع برنامه ریزی در پرستاری سلامت جامعه ، مدیریت استراتژیک نظام سلامت	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	گفتگو ☒ مطالعه منابع و مشارکت کلاسی	دکتر خراسانی	منبع ۱ فصل ۷ و ۸ منبع ۴ فصل ۱۴
۶	۱۴۰۳/۸/۱	فرایند تصمیم گیری و حل مسئله، سیستم های اطلاعات مدیریت و مدیریت اطلاعات بهداشتی در نظام سلامت	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	گفتگو ☒ مطالعه منابع و مشارکت کلاسی	دکتر خراسانی	منبع ۱ فصل ۲ منبع ۴ فصول ۴ و ۲۵
۷	۱۴۰۳/۸/۸	نظارت، کنترل و ارزشیابی بهبود کیفیت و مدیریت کیفیت جامع در پرستاری سلامت جامعه	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	گفتگو ☒ مطالعه منابع و مشارکت کلاسی	دکتر خراسانی	منبع ۱ فصول ۲۴ - ۲۳ منبع ۴ فصول ۱۹ و ۲۳ منبع ۴ فصل ۱۸
۸	۱۴۰۳/۸/۱۵	مدلهای مدیریت بیماری وضعیتهای مزمن، مدیریت بحران و بلایا	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	تکلیف ☒	دکتر خراسانی	منبع ۴ فصول ۱۶ و سایر منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر
آزمون						
		امتحان پایان ترم		آزمون ☒		
						طبق تقویم آموزش